

ปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล¹

พนินดา ศรีจันทร์²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย รวมทั้งวิเคราะห์ ปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบ ทีวีดิจิทัล โดยอ้างอิงจากระบบลิขสิทธิ์ที่สำคัญ³ แนวคิดและทฤษฎีในการคุ้มครองลิขสิทธิ์⁴ แนวความคิด การคุ้มครองสิทธิข้างเคียงและงานแพร่เสียงแพร่ภาพ แนวความคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ แนวความคิด เกี่ยวกับทีวีดิจิทัล ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 ได้บัญญัติคํานิยามของงานแพร่เสียงแพร่ภาพไว้ว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียง ทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน ซึ่งคํานิยามดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันที่ได้มีการพัฒนาไปเร็วมาก จึงอาจ ทำให้มีความหมายไม่ครอบคลุมงานกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพที่มีการพัฒนาไปตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบ ทีวีดิจิทัล ยังมีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการตีความหมายของงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล

หากพิจารณาคํานิยามของงานแพร่เสียงแพร่ภาพ มีปัญหาที่น่าสนใจ คือ ความหมายของคำว่า “โดยการแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์” และ “โดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน” มีความหมาย เพียงใด จะสามารถตีความถึงการแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล หรือไม่ อย่างไร นั้น จากการศึกษา สัญญาณที่ใช้ในระบบสื่อสารแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สัญญาณแอนะล็อก (Analog Signal)

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.เล็งวิทย์และรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ดันศิริ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ คณิ่ง ภาไชย, “หลักทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์,” ใน หลักกฎหมายบางเรื่อง (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธพานิชย์, 2528), หน้า 64-65. (งานพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ นางสังวาลย์ ภาไชย).

⁴ นิวัฒน์ มีลาภ, กฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า (กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), หน้า 15.

และสัญญาณดิจิทัล (Digital Signal) ซึ่งสัญญาณดิจิทัล (Digital Signal) หมายถึง สัญญาณที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแบบไม่ต่อเนื่อง (Discrete Data) ที่มีขนาดแน่นอนซึ่งขนาดดังกล่าวอาจกระโดดไปมาระหว่างค่าสองค่า คือ สัญญาณระดับสูงสุดและสัญญาณระดับต่ำสุด ซึ่งสัญญาณดิจิทัลนี้เป็นสัญญาณที่คอมพิวเตอร์ใช้ในการทำงานและติดต่อสื่อสารกันเป็นค่าของเลขลงตัวโดยปกติมักแทนด้วยระดับแรงดันที่แสดงสถานะเป็น “0” และ “1” หรืออาจจะมีหลายสถานะซึ่งจะกล่าวถึงในเรื่องระบบสื่อสารดิจิทัลมีค่าที่ตั้งไว้ (Threshold) เป็นค่าบอกสถานะ ถ้าสูงเกินค่าที่ตั้งไว้สถานะเป็น “1” ถ้าต่ำกว่าค่าที่ตั้งไว้สถานะเป็น “0” ซึ่งมีข้อดีในการทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง เมื่ออยู่ในรูปของทีวีดิจิทัล หรือ โทรทัศน์ดิจิทัล (Digital Television) จะเป็นการส่งสัญญาณภาพและเสียง และข้อมูลสารสนเทศในระบบการบีบอัดสัญญาณแบบดิจิทัล เป็นการส่งสัญญาณแบบผสมร่วมกัน (Multicasting) ทั้งภาพและเสียง⁵ จะเห็นได้ว่า ลักษณะของค่านิยามงานแพร่เสียงแพร่ภาพ กำหนดชัดเจนเฉพาะการส่งสัญญาณทางวิทยุโทรทัศน์ จึงต้องพิจารณากรณีโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน จากการศึกษาเทคโนโลยีการแพร่เสียงแพร่ภาพ กรณีการแพร่เสียงแพร่ภาพแบบไร้สาย (wireless)⁶ เทคโนโลยีการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัล (Digital Satellite Television หรือ DSTV) หรือที่เดิมรู้จักในชื่อว่า ระบบ DTH (Direct To Home) เป็นการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัลถึงผู้รับด้วยย่านความถี่ KU-Band ทำให้ขยายการบริการได้ทั่วประเทศ การส่งสัญญาณภาพและเสียงโดยตรงจากดาวเทียมไทยคม 3 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงสู่จานรับสัญญาณ ทำให้สามารถรับชมภาพที่คมชัดด้วยคุณภาพใกล้เคียงกับ Laser Disc Dual Sound และยังลดปัญหาการรับภาพไม่ได้ ระบบนี้มีประสิทธิภาพสูงในการรับสัญญาณ ทำให้ได้ภาพและเสียงที่คมชัดแม้ฝนตกหนักก็ตาม และการจะใช้บริการต้องเป็นสมาชิกเท่านั้น เพราะให้สิทธิเฉพาะแก่สมาชิก เนื่องจากมีการใส่รหัสและต้องถอดรหัสจึงจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ถอดรหัส โดยสมาชิกจะได้รับอุปกรณ์ซึ่งประกอบด้วย Smart Card สำหรับเสียบเข้าด้านหลังเครื่องรับเพื่อถอดรหัสสัญญาณผ่านดาวเทียม เรียกว่า Integrated Receiver Decoder : IRD และ Conditional Access Module : CAM ซึ่งสมาชิกจะต้องติดตั้งจานรับสัญญาณ เพื่อรับสัญญาณในระบบดิจิทัลโดยตรงจากดาวเทียม⁷ การแพร่เสียงแพร่ภาพแบบไร้สาย (wireless) โดยเทคโนโลยีการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัล (Digital Satellite Television หรือ DSTV) วิธีนี้น่าจะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบทีวีดิจิทัล เพราะมีความคล้ายคลึงกับการส่งสัญญาณรูปแบบทีวีดิจิทัล แต่ก็ยังไม่ชัดเจน

⁵ อธิระ ดวงหอม, “พฤติกรรมผู้บริโภค ความต้องการ และความพึงพอใจต่อทีวีดิจิทัลของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2559), หน้า 8.

⁶ สุจิตตา ชีโรจน์วิทย์, “ปัญหาและแนวทางการคุ้มครองงานแพร่เสียงแพร่ภาพตามกฎหมายลิขสิทธิ์,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 15.

⁷ ฐิธริน บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์, “ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองสัญญาณรายการเข้ารหัสที่ถ่ายทอดผ่านดาวเทียม,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 17-18.

และจากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ หากพิจารณาจากอนุสัญญากรุงเบอร์น์ ค.ศ. 1971 ข้อ 11 bis⁸ “การแพร่เสียงแพร่ภาพ” หมายถึง การส่งสัญญาณเสียงหรือภาพโดยวิธีการใด ๆ ทางวิทยุ หรือการแพร่กระจายสัญญาณเสียงหรือภาพต่อสาธารณชน ซึ่งอาจจะเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยทางสาย หรือโดยการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ หากการเผยแพร่นั้นได้กระทำโดยองค์กรใดที่ไม่ใช่ผู้กระทำ เริ่มแรก หรือการเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยลำโพงหรือเครื่องมือถ่ายทอดใด ๆ ก็ได้

หากพิจารณาจาก ข้อ 3(f)⁹ ของอนุสัญญากรุงโรมบัญญัติให้ความหมายของงานแพร่เสียงแพร่ภาพว่า “การแพร่เสียงแพร่ภาพ” หมายถึง การสื่อสารโดยวิธีไร้สาย (wireless) เพื่อให้สาธารณชน ได้รับเสียงหรือภาพและเสียง ซึ่งสอดคล้องกับเทคโนโลยีการแพร่เสียงแพร่ภาพแบบไร้สาย คือ เทคโนโลยี การรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัล (Digital Satellite Television หรือ DSTV) หรือที่เดิมนัก ในชื่อว่า ระบบ DTH (direct to home) และเทคโนโลยีการรับ-ส่งสัญญาณระบบ Multi Channel Multi Point Distribution Service (MMDS)

หากพิจารณาจากความตกลงทริปส์ ซึ่งไม่มีบทบัญญัติให้คำจำกัดความของคำว่า “งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” แต่ตาม ข้อ 14 (3)¹⁰ ของความตกลงทริปส์ ได้บัญญัติถึงสิทธิขององค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพว่า “องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพมีสิทธิที่จะห้ามการกระทำต่อไปนี้ เมื่อกระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากตน กล่าวคือ การบันทึก การทำซ้ำ ซึ่งการบันทึก และการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำโดยวิธีการไร้สาย ตลอดจน การเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยทางโทรทัศน์...” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสิทธิขององค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพในการห้ามการแพร่เสียงแพร่ภาพ หมายถึงเฉพาะกรณีไร้สายเท่านั้น ดังนั้น “งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” ตามความตกลงทริปส์ จึงน่าจะ หมายถึง การแพร่เสียงแพร่ภาพเฉพาะแบบไร้สาย (wireless) เท่านั้น สอดคล้องกับอนุสัญญากรุงโรม

จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่า คำนิยามของงานแพร่เสียงแพร่ภาพ สามารถตีความหมายไปทิศทางเดียวกัน คือ การแพร่เสียงแพร่ภาพเฉพาะแบบไร้สาย (wireless) เท่านั้น ซึ่งหมายความว่ารวมถึงรูปแบบที่ดิจิทัลด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรระบุให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เพื่อให้คำนิยามสามารถตีความหมายได้ชัดเจน เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตามมาตรา 4 จาก “งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรือโดยวิธีอื่นอันคล้ายคลึงกัน”¹¹ เป็น “งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียงการแพร่เสียง

⁸Berne Convention 1971, Article 11 bis.

⁹Rome Convention 1961, Article 3 (f).

¹⁰TRIPs Agreement, Article 14 (3).

¹¹พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537, มาตรา 4.

และหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรือโทรทัศน์ดิจิทัล หรือโดยรูปแบบดิจิทัลหรือวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน”

2. กรณีปัญหาการคุ้มครองงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิดิทัศน์

2.1 การทำซ้ำงานแพร่เสียงแพร่ภาพนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ¹² ในกรณี ดังต่อไปนี้

2.1.1 การจัดการจัดทำโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ตามมาตรา 29 (1) ตัวอย่างเช่น กรณีการจัดทำโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง โดยการใช้อุปกรณ์บันทึกการต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ หรือวิทยุ เช่น ละคร รายการการแข่งขันประกวดร้องเพลง การแข่งขันกีฬา เกมสโตร์ เป็นต้น ส่วนกรณีการจัดทำงานแพร่เสียงแพร่ภาพ เป็นกรณีที่มีการถ่ายทอดสดรายการต่าง ๆ รวมทั้งการถ่ายทอดต่อจากการถ่ายทอดของเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยไม่มีการบันทึกงานนั้นไว้ก่อน เป็นการกระทำในลักษณะของการถ่ายทอดสัญญาณต่อไปอีกจุดอื่น อีกทอดหนึ่ง ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนของการแพร่เสียงแพร่ภาพนั้น ซึ่งการถ่ายทอดสัญญาณต่อไปจุดอื่นนั้น จะต้องเป็นการถ่ายทอดในเวลาเดียวกัน

2.1.2 การแพร่ภาพแพร่เสียงซ้ำ ตามมาตรา 29 (2) เป็นการเผยแพร่ภาพและเสียงหรือ การเผยแพร่แต่เสียงหรือภาพซ้ำไม่ว่าจะเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดจากงานที่มีการบันทึกไว้ก่อนแล้ว โดยที่ มิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพเดิม ลักษณะของการแพร่เสียงแพร่ภาพ ตามมาตรา 29 (2) จะต้องมีการนำเอางานที่ได้บันทึกไว้แล้วไม่ว่าในรูปแบบใด หรือใครเป็นผู้บันทึกก็ตาม ออกแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การนำรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่ได้เผยแพร่เสียงแพร่ภาพไปแล้ว มาแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือการนำเทปบันทึกภาพ การแสดงหรือละครที่ออกอากาศไปแล้วมาออกอากาศซ้ำอีก ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วนโดยไม่ได้รับอนุญาต จากเจ้าของลิขสิทธิ์ เป็นต้น

2.2 กรณีการดัดแปลงงานแพร่เสียงแพร่ภาพนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ในการดัดแปลงในกรณี¹³ ดังต่อไปนี้

2.2.1 การดัดแปลงโดยการจัดโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ตามมาตรา 29 (1) ตัวอย่างเช่น การดัดแปลงงานแพร่เสียงแพร่ภาพที่มีลักษณะเป็นการทำซ้ำแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยไม่มี ลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ เช่น กรณีการดัดแปลงรายการข่าวต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุ มาแก้ไขเนื้อหาข่าว หรือเพิ่มเติมเนื้อหาลงไปในข่าวต้นฉบับและทำการบันทึกเสียงใหม่ลงในวัสดุที่สามารถ

¹² พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537, มาตรา 15.

¹³ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537, มาตรา 29.

ที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก ก็ถือเป็นการดัดแปลงแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ เป็นการดัดแปลงสิ่งบันทึกเสียง โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

2.2.2 การดัดแปลงโดยการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ตามมาตรา 29 (2) เช่น การแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำโดยมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมงานที่ได้บันทึกไว้แล้ว เช่น หากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ได้รับอนุญาตในการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยแล้วช่อง 7 ได้ทำการบันทึกการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยของช่อง 3 เพื่อนำมาออกอากาศในภายหลัง โดยได้ตัดต่อใหม่และได้จัดให้มีผู้บรรยายแข่งขันในขณะที่ออกอากาศใหม่ด้วย ถือเป็นการกระทำการแพร่เสียงแพร่ภาพโดยการจัดทำเป็นงานโสตทัศนวัสดุ และเมื่อช่อง 7 ได้นำงานที่ตัดต่อ แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมาออกอากาศซ้ำ จึงถือเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ โดยมีการดัดแปลงงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

2.3 กรณีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน คือ การทำให้งานอันมีลิขสิทธิ์ปรากฏต่อสาธารณชน ซึ่งไม่รวมถึงกระทำให้บุคคลในครอบครัว กรณีเผยแพร่ต่อสาธารณชนในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตัวอย่างเช่น การที่สถานีวิทยุออกอากาศรายการข่าวไปแล้วได้มีการบันทึกเทปแล้วนำมาเปิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หรือสถานีโทรทัศน์ออกอากาศละครไปแล้ว ได้มีการบันทึกแล้วนำไปออกอากาศในช่องทางอื่น ๆ ซ้ำอีก เช่น ยูทูบ เฟสบุ๊ก หากเป็นการกระทำโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์

จะเห็นได้ว่า แม้งานแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร จะมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกัน แต่หากเป็นวิธีการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพก็ยังมีวิธีการเช่นเดียวกัน เช่น การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ หรือจากสำเนาของงานแพร่เสียงแพร่ภาพผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ หรือที่วิจิตรพิสดาร ซึ่งการทำซ้ำกรณีดังกล่าว หากได้กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จะถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน ตามมาตรา 15 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. กรณีปัญหาการละเมิดแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร

3.1 กรณีการจัดทำโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง เป็นการบันทึกการที่มีการแพร่เสียงแพร่ภาพไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เป็นการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างหนึ่งโดยเปลี่ยนรูปแบบใหม่ เช่น การบันทึกการถ่ายทอดการประจักษ์นางงามจักรวาลการแข่งขันฟุตบอลโลก การแข่งรถ หรือรายการต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างไรอันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น เช่น เทป แผ่นซีดี แผ่นดีวีดี เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการทำซ้ำแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพโดยเปลี่ยนรูปแบบใหม่ เป็นการจัดทำโสตทัศนวัสดุโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ส่วนการจัดทำงานแพร่เสียงแพร่ภาพ เป็นการ

กระทำในลักษณะของการถ่ายทอดสัญญาณต่อไปอีกจุดอื่นอีกทอดหนึ่ง ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนของ การแพร่เสียงแพร่ภาพนั้น ซึ่งการถ่ายทอดสัญญาณต่อไปจุดอื่นนั้น จะต้องเป็นการถ่ายทอดในเวลาเดียวกัน หากมีการจัดทำก็ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

3.2 กรณีการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ เป็นการเผยแพร่ภาพและเสียงซ้ำ หรือการแพร่เสียงหรือภาพ ซ้ำไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนจากงานแพร่เสียงแพร่ภาพที่ออกอากาศไปแล้วและบันทึกงานนั้นไว้ และนำ งานแพร่เสียงแพร่ภาพนั้นมาเผยแพร่ซ้ำอีกครั้ง ซึ่งงานดังกล่าวอาจจะถูกบันทึกโดยผู้ที่นำงานแพร่เสียง แพร่ภาพออกเผยแพร่ หรือถูกบันทึกโดยบุคคลอื่นก็ได้ เช่น การนำรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่ได้ เคยแพร่เสียงแพร่ภาพไปแล้วมาแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือการนำเทปบันทึกภาพการแสดงหรือละครที่ออกอากาศไปแล้วมาออกอากาศซ้ำอีก ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่นเดียวกัน

3.3 กรณีการนำงานประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่ ต่อสาธารณชนโดยการทำให้ปรากฏด้วยเสียง หรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพ โดยที่การจัดให้ประชาชนฟัง และหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพนั้น จะต้องเป็นการทำโดยมีการเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ในทางการค้าด้วย จึงจะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ แต่หากเป็นการจัดให้ประชาชน ได้ชมหรือฟัง โดยไม่ได้เก็บค่าชมหรือฟังหรือหาผลประโยชน์ใด ๆ แล้วย่อมไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการฉีกงานแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรืองานแพร่เสียง แพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร ก็ยังมีวิธีการเช่นเดียวกัน คือ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ หรือบันทึกเสียง และภาพจากต้นฉบับ หรือจากสำเนาของงานแพร่เสียงแพร่ภาพผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ หรือที่วิจิตรพิสดาร

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร ผู้ศึกษาเห็นว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 ที่ได้บัญญัติคำนิยามของ งานแพร่เสียงแพร่ภาพไว้ว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียง และหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน นั้นมีความหมายไม่ชัดเจนถึงงานแพร่เสียง แพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร เนื่องจากยังต้องตีความเพื่อให้มีความหมายตรงกับปัญหา ซึ่งอาจเปิดช่องโหว่ ให้สามารถตีความไปในทางที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่นำกฎหมายไปใช้ได้ ประกอบกับยังสถานะในปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีมีความทันสมัยและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ตามประเด็น ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการตีความหมายของงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตามมาตรา 4 จาก “งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน” เป็น “งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรือโทรทัศน์ดิจิทัล หรือโดยรูปแบบดิจิทัลหรือวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน”

2. ปัญหาการคุ้มครองงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตามมาตรา 4 เนื่องจากหากมีการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ปัญหาการคุ้มครองงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร ก็จะครอบคลุมไปด้วยเช่นกัน

3. ปัญหาการละเมิดแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตามมาตรา 4 เนื่องจากหากมีการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ปัญหาการละเมิดแก่นงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ในรูปแบบที่วิจิตรพิสดาร ก็จะครอบคลุมไปด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

คณิศร ภาไชย, “หลักทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์,” ใน **หลักกฎหมายบางเรื่อง**

(กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2528), หน้า 64-65.

งานพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ นางสังวาลย์ ภาไชย.

ชัชริน บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์, “ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองสัญญาณรายการเข้ารหัสที่ถ่ายทอดผ่านดาวเทียม,”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

นิวัฒน์ มีลาภ, **กฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า** กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

สุจิตตา ชีรโรจน์วิทย์, “ปัญหาและแนวทางการคุ้มครองงานแพร่เสียงแพร่ภาพตามกฎหมายลิขสิทธิ์,”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

อชิระ ดวงหอม, “พฤติกรรมกำหนัดเปิดรับชม ความต้องการ และความพึงพอใจต่อที่วิจิตรพิสดารของผู้ชมในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์, 2559.

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.

Berne Convention 1971.

Rome Convention 1961.

TRIPs Agreement.